

PÁL APOSTOLNAK

A' világi Gazdag Embereket

idvezülni Tanító

SZENT TANÁTSÁ.

*Mellyet**Idvességés Halotti Prédikátságban,*

A' NÉHAI NEMZETES

VÁNYAI GÁSPÁR Uram

Teste felett, Kolosvári lakó házában, a' Te-

metésnek napján, 1702. Ektendöben, 29. Januar.

meg-magyarázott

CSEPREGI T. MIHÁLY.

*A' Kolosvári Orth-Reformata Ekklesiának**egyik méltatlan Tanítója.*

KOLOSVÁRATT,

Nyomtatta TELEGDI PÁP SAMUEL,

1702. Ektendöben.

Szent Írásból fel-vött Leczke:

1Tim. VI: réf: 17, 18, 19. §.

Azoknak, a' kik gazdagok e' világon, meg-mondgyad, hogy fel ne fuvalkodgyanak elméjekben, és reménségeket ne vessék a' bizontalan gazdagságokban; hanem az Élő Istenben, ki bőséggel meg-ád minéink mindeneket a' mi tápláltatásunkra: Hogy egyebekkel jól tegyenek; hogy gazdagok legyenek jó tselekedetekben; hajlandók legyenek az alamisnálkodásra; hajlandók egyebekkel való nyájaskodásra: Hogy mintegy kintset ferezzenek magoknak, jövendőre való jó fundamentomot, hogy el-vegýék az örök életet.

Minden emberek, a' kik e' világon vannak, kötelesek, hogy az Élő Istent keressék, ö Felségének szolgáljanak, Istenhez háládatosok legyenek, és az Istennek mennyei bölts tanítására figyelmezzenek. De még-is mindenek felett kötelesek ezekre azok az emberek, a' kiket Isten ö Felsége sok áldással vött környül, és e' jelen való világon gazdagokká tött.

Hogy világosabban meg-érthetsétek mindnyájan, a' kik itt jelen vagytok; Azt mondom: Hogy ti fegények, koldúsok, más munkája mellett a' napnak terhét viselő nap-ázamosok, gyámoltalan árvák özvegyek, más fala alatt nyomorgó ügyefogyottak, kötelesek vagytok arra, hogy a' ti irtalmas tápláló jó Isteneteket féljétek, feresésétek, néki szolgáljatok: mert *öfve találkoztok a' bődög életű gazdag emberekkel; mind öket, mind titeket azon egy jó Isten teremtett; ö Felsége adgya életeteket, minden napi falatotokat, erötöket, egészségteket; a' mi nagyobb, örök idveségtetek-is; Péld. 22: 2. Nem ok nélkül kötelez azért jó lelketek-efmérési benneteket a' kegyességre és az Isteni félelemre.*

De még-is azt mondom: Hogy ti Istentől meg-gazdagítottot, világ ferint meg-áldatott emberek, azoknál a' fegényeknél kötelesebbek vagytok Istenetekhez, és az ö Felsége szolgálattyához. Tsak világ

világ kerint-is, a' ki valakitől több jóakaratot vött másnál, többel tartozik véle jól-révö emberféges jóakarójának: annál inkább az Istennek itéleti kerint többel tartozol a' jó Istennek, a' ki többet vöttél ö Felfégétől Te gazdag Ember, árnyékban, nyugalomban, minden jónak bőfégében, szép lány öltözetben, hives házban kényesen töltöd életednek napjait, mikor ama' fegény a' Éántó-földeden, vagy Éölödben viseli a' Napnak hévfégét, izzad, fárad, vesztegeti fegény testét, Éürben 's czondorában jár, más háta megett fok Éükféggel nyomorog; Hogy ne tartoznék bünöf leked, óh halandó gazdag Ember, meg-kettöztetett kegyességgel és háláadó Éivnek buzgóságával a' te jó Istenednek ezt meg-közfönni! holott te-is ugyan tsak azon sáros agyagból vétetett, és az Istentől meg-elevenítettett darab föld vagy, mint ama' fegény; azon sárházban lakó féreg vagy, mint ama' nyomorútt. Ide alkalmaztathatom az Ur Jéfus Éavát, Éent Luk. Év. 7: réÉ: 40-47. É. *Simon, sok bünei bösáttattanak-meg ez Áffonyi-állatnak, azért Éeret emyire engemet.* Sok jókkal vötte Isten környül életedet, azért kell gazdag Ember igen erőfen, másoknál erőfebben Éeretned a' te meg-áldó Istenedet.

Mindenk felett, gazdag Emberek, még-is arra vagytok kötelesek; hogy gyakorta figyelmezzetek az Istenre; Éeméiteket és füleiteket függéÉétek az egekre; éöföttek a' Éent Irás, láfsátok, halljátok, mit Éöl a' ti Hatalmas Istenedek, mit kíván töletek, mit parantsol ö Felsege: *Meg-hallom, mit Éöl az Ur Isten,* Sólt. 85: É. 9. *EgyÉer Éölöttál én Istenem, az én füleim kétÉer hallották,* Sólt. 62: É. 12. másfokat Isteni félelemre tanító gazdag David Éavai. Bizony Éép dolog-is, gyönyörüséges, mikor a' gazdag Ember Éent Irás olvasó; közönséges Gyülekezetet, Imádságnak házát, Templomot gyakorló, maga Istenes *devotiojával* másoknak jó példa adó, és a' kegyességre másokat fel-índító. *Uram Éeretem a' Te Házadban való lakásomat, és a' Te dítsösséges hajlékodnak helyét.* Éz-is Dávid Éava, Sólt. 26: É. 8. *Tedd e' mellé a' 84. Sóltárt.* A' minthogy ellenben útalatos dolog, a' gazdag Embernek, Isteneről, Istene Házáról, és Istene Éent Éolgalattyáról kényesen, kevélyen el-felejtkezni, és azt kérdeni; *kítsoda az Isten?* Péld. 30: 7, 8, 9. *Uram ne adgy énnékem gazdagságot, hogy el-töltözvén meg-ne tagadgyalak tégedet, és azt ne mondgyam: kítsoda a' Jehova?*

Alkalmatosságom vagyon immár KereÉtyének, hogy e' Éent Leczkére alá Éálljak. Szent Pál Apostol Éavait olvasám-el élöföttek,

zetek, mellyeket az Isten Ecclesiájában szolgált, de nagy lelkű Tanítónak Timotheusnak nyelvére és szájába adott, hogy e' világi gazdag Embereket arra meg-tanítsa. Ez a' Timotheus Asiának egyik Fő Városában Ephésusban volt Tanítója az Ecclesiának; A' mint pedig szent Pál, a' vigyázó jó lelkű minden Tanítókat, az akkori *simplex* együgyű szent szóllásnak *stylusa* szerint *Püspököknek*, az az *Vigyázóknak* nevezi az ő leveleiben, ez a' Timotheus az Ephésusi szent Gyülekezetben Ecclesiában *Püspök*, az az *Vigyázó*, munkás serény szolgáltója volt a' Jéhus Christusnak.

Dús gazdag Város vala Ephésus, Diána Isten Akezony ott tiszteltetik vala egy pompás szifra Templomban, Világhoz ragadott dús gazdag Emberek felesen lakták ezt a' Várost, sok baja volt szent Pálnak ebben a' Városban, a' míg ebben Isten segedelméből Ecclesiát, nyáját gyűthetett a' Christusnak, mint meg-irta szent Luk. Apost. *Tsel: 19. ref:* most azért szent Pál távol lévén az Ephésusi Ecclesiától, közöttök jelen lévő, serényen tanító Timotheus Prädikátor vigyázó Püspöknek *instručníót* ad ez levelében, az ő Ecclesiájában lévő, Világ szent Keresztényeket, mitsoda dolgokra intse és tanítsa. Immár Kereszténynek előttem út nyitattik, hogy ez Lelketek örök idvességére el-olvasztatott szent Apostoli Lecskét megmagyarázzam.

Elsőben azért, a' szent Apostol Thimotheusnak parantsolatos ad: *Azoknak, a' kik gazdagok e' világon, meg-mondgya.*

Annunciá, παράγγελε, meg-hirdessed, mint Isten követe; Isten nevével, Isten követségével meg-mondgyad; Ez az Igének ereje a' betű szent szent. Értelme azért ez: Akar a' közönséges Gyülekezetben prädikálj közöttök, akar Istenes keresztényeni *conversatiókban*, társalkodásokban, vélek való nyájas beszélgetésekben légy foglalatós Timothée, minden alkalmatosságokkal ezt tsepegtesd elméjébe, erre őket jól meg-tanítsad, és ugyan a' szájokba rágyad.

Kiknek? *Azoknak, a' kik gazdagok e' Világon:* az az, világ szent gazdagok, Isten őket sok jó áldással, józággal, örökséggel, értékkel, ingó és ingatlan jókkal meg-áldotta; minémü gazdag vala világ szent *Abrahám* ama' mi Atyánk, kinek hitinek példáját és nyomdokát követtyük az igaz idvezítő hit által való meg-igazulásban: *Rom. 4: 12, 16.* Illyen gazdag vala, mondom, *Abrahám;* a' mint az ő szolgáltója *Eliezer* szent ő felőle, *1. Móf. 24: 35.* *Az UR igen meg-áldotta az én Uramat Abrahámot, annyira hogy igen meg-*

nevekedett; mert adott ö neki *Fubokat, barmokat, ezüftöt, aranyat, falgákat, falgálo leányokat, tevéket, famárokat.* Timothéc, a' kik ilyen gazdagok e' világon, azoknak mondd-meg.

Itt pedig alattomban igen szép *obfervatio*, meg-tartásra való dolgot tézen-le a' szent Pál; midön így szól, *év τω vñ áíωνι, In hoc, scil praesenti, saeculo: e' mostani jelen-való világban, a' kik gazdagok.* Ezzel arra tanít az Apostol, hogy a' gazdag Emberek azt jól megtanúlják, hogy a' melly kintset, jószágot, gazdagságot most birnak, azt csak e' jelen-való világon birják, abból semmit magokkal a' más világra el nem vihetnek; hanem a' mint *mezítelen*, minden kints, gazdagság nélkül *égegnyül* jötteknek annyoknak méhekből e' világra, ama' Nagy Anyának a' Földnek gyomrába *mezítelen térnek-meg, semmit magokkal világi javokból el nem vihetnek:* Jóh. 1: 21. Préd. 5: 15. maga-is az Apostol feljebb így taníttya vala ezt, ezen 6-dik résznek 7-dik versében. Ugyan-is nézd-meg, e' világhoz ragadott *éivü ember*, így találod ezt a' dolgot; mit vihet-el a' gazdag Ember e' világról egyebet, hanem a' miben el-*száradott, el-sárgúlt, föld mohától és halál ábrázattától bé-borítottott testét takarják, öltöztetik?* arra az el-*csétt holt testre* ugyan húznak 's vonnak fel szép öltözetet, meg-*ékesítik* azt az el-romlott sár edényt, hogy még-is a' tekintetre ne legyen olyan irtóztató, míg az embereknek *ézemek előtt fekszik*, mint a' kinek teste *mezítelen hever el-vertetvén:* azután a' koporsóját-is kívül belől bé-vonnyák, meg-*ékesítik;* de mi hasznát vézi a' *meg-holt?* ugyan csak *dög ö, Urunk Jésus a' mint mondgya f. Már. 23: 27.* mind azok-is csak rothadásra mennek véle együtt. Igazán taníttya azért *É. Pál*, hogy a' gazdagság csak e' *jelen-való világban a' gazdagoké;* mihelyt innen ki-mennek, nem övék. Urunk Jésus-is így tanított, Luk. 6: 24: 26. *Faj néktek, kik most gazdagok vagytok; mert el-vefítetek most a' ti vigasztaltatástokat: jaj néktek, a' kik most megtöltöretok; mert éhezni fogtok: jaj néktek, a' kik most nevettek; mert firni és jajgatni fogtok.* Azért, gazdag Ember, *most* vagy gazdag; sok gazdag majd *égegny lézen.* Szegény ember, *most* firz, *most* éhez, *most* éükölködöl; majd örülni fogt, majd meg-*elégedel,* majd meg-gazdagíttatol a' te Istenedben; ez-is Ivezítő Urad *vigasztalása:* Luk. 6: 20-23. Tegyük ezekhez, a' mit Urunk példabeszédében találunk, *É. Luk. 16: 25.* Ábrahám Lázár Gazdaganak szól: *Fiam emlekezzél-meg rólla, hogy te a' te javaidat el-vötted a' te életedben, ha-*

✱ ✱ ✱

sonlatosképen Lázár-is az ő nyavalyait; mostan ez vigasztaltatik, te pedig gyötrettetel.

Második részében ennek a' É. Leczkének, világosan ki-téfi a' É. Apostol, és Timotheus Prédikátornak eleibe rakogattya, mitsoda dolgokat mondgyon és tanítson e' jelen-való világi gazdag embereknek.

Azok a' dolgok pedig két félek: Vagy olyanok, a' mellyeket kerülni és el-távoztatni kell a' gazdag Embereknek e' világon: Vagy olyanok, a' mellyeket követni, tselekedni, és azokban gyönyörködni kell a' Gazdagoknak.

A' mit kerülni és el-távoztatni kell a' Gazdagnak e' világon, fontoson két dologban foglalja az Apostol; de olyan dologban, a' melly fok egyéb gonoszoknak kútfeje és szülő anyja: úgy hogy ha attól a' két dologtól meg-óltalmazták magokat a' gazdag Emberek e' világon, fok gonosz tselekedetnek kút-fejét dugják-bé.

Az egyik, ez: *Hogy fel ne fuvalkodgyanak elméjekben*: vagy Erősebben a' betű érint; *ne okoskodgyanak igen fenn*; ne ítéljenek magok felől igen magassan, ne hányják vésék magokat, ne lássanak igen fenn. Közönfeges vezettsége ez e' világi boldogságnak, és e' világi gazdag Embereknek; hogy ha Isten őket meg-áldotta földi jókkal; sőt bár az elmének és léleknek javaival, ezzel, okossággal, tudománnyal, böltséféggel, jó tanártsal légyen valaki meg-áldatott; menten *reputatioba*, maga hittségbe kezdi magát venni: *Sum quis sum; Én-is vagyok a' mi vagyok*; azt kezdi maga hánytatva mondani. Egy meg-keményedett lelkű, haöntalan roé hitván dög bálványiban bizó, vakmerő gonosz embert, a' közönfeges emberi halandóságnak és romlottságnak sárjából fel-vézen az Isten Egyiptomban, és Királlyá teszi a' nagy kintsű és varásló babonás Böltsékekkel meg-rakott Egyiptom országán, és nagy baromi birodalmon uralkodóvá teszi, a' *Farahót*; az fel-fuvalkodik elméjében: és hogy a' Jehova mennynek földnek Istenének népét országában igen el-nyomorította vala, úgy gondolkodik magában, hogy annak az ő töle el-nyomorított népnek az Istene-is tsak olyan nyomorúlt, jó-tehetetlen Isten, mint a' népe. Azért, mikor Móses és Áron által ez a' Jehova Isten az ő népét, mint maga fájattytá, ettől a' Tyrannustól *repetáltattya*, fel-kéreti, és víz-ke akarja foglalni töle; azt meri felelni a' követeknek a' hitván, dög, ganéj ember: *Kitsoda a' Jehova, hogy engedelmeskedgyem néki? azt a' Jehovát sem esmérem, a' népet sem borsátom-el*; erősebb-é én nálam

az a'

az a' Jehova? 2Móf. 5: 2. Illyen a' fel-fuvalkodott hatalmas Gazdagnak bolond itéleti a' maga lelkében. Hasonló vala ehez, ama' gyözüdelmesen, de kegyetlenül puhtító hatalmas Nabukodonozor: Dan. 4: 27, 28. *Nem ez-e ama' nagy Babilon, melyet én építettem Ország Házának, az én Hatalmasságomnak ereje által, az én ékességemnek ditsőségére?* Magának tulajdonít ez fel-fuvalkodott Király erőt, hatalmat, ditsőséget: azért az Isten a' barmok közzé üzé-ki, hét idő-kig, az-az hét éztendő-kig. E' mellé teheted jó lélek ama' másik nagy Babilont, melyet egy parázna rüt AÉZONYNAK példájában mutatott É. Jánosnak a' Jéhus Angyala, *Jel. 17: RÉZ.* ki ezt mondotta a' 18: RÉZnek 7-dik versében, *Ugy ülök, mint Királyné, és nem vagyok özvegy, és semmi keserüséget nem látok sőba.* Maga-hitt rüt paráznának kevély Éva! Sőt a' hitetlen, fel-fuvalkodott, világi hatalmas gazdag, mikor a' Éegényt gyöttri, kínozza, vesztegeti; akkor minden éze, itéleti azon jár, hogy *nimsen Isten:* lásd az egész 10-dik *Sóltárt,* nevezetesen a' 4--13. verseket. Így jár együtt majd mindenkor, a' földi bődogsággal, és tsalóka gazdagsággal, a' fel-fuvalkodott léleknek maga nagyzó itéleti.

Az a' bődög lélek e' világon, a' ki a' maga sárból való el-múlándóságának eredetit józanon elméje és zeme előtt tarttya, minden bődogságát az Istennek tulajdoníttya; ha Isten a' porból fel-emeli, ő magát Istene előtt annál alább nyomja és alázza; ha Isten világi nagy épületekben, ditsőséges palotákban nyugtattya, nem felejtí azt el, hogy sár fézékéből, és némellyet talám a' barmok mellől, lovak ístállójából hoz-ki az Isten, úgy emel méltóságra; sőt ha orzást biz az Isten kezére, jövevénynek és bújdosónak esmérí mindazáltal magát e' világon: alattomban mind ezeket-is akarja a' világi Gazdagoknak elméjékbe bényomni a' Éent Apostol. Efféle jó lelkü Gazdagok közzül valónak taníttya Dávid Királyt a' Éent Irás, 1*Chrónik.* 29: 10--15.

Másik dolog, mellyről parantsol az Apostol, hogy e' világi gazdag Emberek meg-örizzék magokat, ez: *Hogy reménségeket ne vessék a' bizonytalan gazdagságokban, vagy a' gazdagságoknak bizonytalanságában.* A' Reménség, a' Éent Irásnak *stylusa* Éerint nem egyéb, hanem mikor az embernek lelke valami ő töle kívántt jót vár, hogy önéki meg-adattásék. Ha azért a' lélek olyan jó után várakozik, a' melly jó tsak bizonytalan; reménsége-is és várakozása a' léleknek függőben és bizonytalanságban vagyon. Ha pedig olyan jót vár

jót vár és reméni a' lélek, a' mellyről néki erős fundámentoma és bizonyossága vagyon, hogy annak a' jónak el-vételében meg nem tsal-
latkozik; akkor a' léleknek reménsége és vára-kozása ellenben bizonyos és meg-tsalhatatlan: Innen mondgyuk, *Spes alit & fallit.*

Mikor azért olyan jó után vára-kozik a' reménség, a' melly jónak fundámentoma az Istennek bizonyos ígére-
ti, akkor a' jó léleknek az ő Istenében helyhez-tetett reménsége meg nem tsalja és meg nem fé-
gyeníti őtet: Róm. 5: 5. Mert az Isten, a' ki minékünk ígére-
tetet tött a' jók felől, mellyeket várunk és reméniünk, minket soha meg nem tsal. Nevezetes a' szent Pál Aposto-
lnak tanítása az ilyen reménség felől; mikor a' Sidókhöz küldött levelének 6: ré-
sz. 18. 19. vers: a' Reménséget mondgya, a' mi lelkünknek bátor-ságos és erős vas-matskájának; melly bé-mégyen fíntén a' kárpiton belől, az-az, az egekbe. A' vas-
matska a' tengeri hajóknak csköze; ha a' hajó meg akar nyugoda-
lomra állani, vagy a' tengeri háborúknak hánykódó hajjai között a' hajó törésnek el-távoztatására meg akarják állítani a' hajót a' tenger közepin, (: minémü tengeri háborúban volt maga szent Pál, Tsel. 27: és 28:) akkor a' vas-matskát erős köteleken a' mélységbe fokrák le-
botsátani, a' melly a' tenger fenekén való fövényet, földet erősen meg-fogván, a' hajót bátor-ságban tarttya és nyugtattya, a' hánykódástól óltalmazza. A' mi idvezü-
lendő lelkünk vasmatskája a' Reménség, melly nem alá a' mélységben, hanem fel az egekben vette-
tik-meg: és ott a' mi idveségünknek mozdúlhatatlan közik-lájához kaptsolódván a' hitnek és Isteni szeret-
etnek köteleivel, e' világi háborúinknak hányattatási közört tsendesen a' mi Istenünk és mennyei örökös boldogságunk mellett meg-tart, meg-öriz és meg-nyugtat.

Valakiben azért, és valami dologban, s a' Leczke szent a' gaz-
dagságokban reménségét vetni valakinek, annyit tézen, mint azokhoz ragaszkodni, kaptsolódni, és azokban bizni: tilttya azért szent Pál a' gazdag Emberektől, hogy az ő lelkeknek bizodal-mát ne ragaszkák a' világi gazdagsághoz, ne bizzanak abban, és ne kaptsoló-dgyanak azokhoz.

Okát is adgya pedig, miért ne vessék reménségeket a' gazdagságokban; mert, úgy-mond, bizonytalan a' gazdagság; mert bizonytalan annak bírása. Bizonytalan pedig a' gazdagságnak bírása, többeket most félre tévén, nevezetesen két okokra nézve.

Elsőben: Mert nem tudgya ember, meddig bírhattya a' gazdagságot. Ma nagy gazdagsággal, fényes pompával bírhat halandó ember,

ember, nyugofol tsendesen, semmi nélkül nem zúkölködöl; gögösön talám meg-útálad ma a' zégényt, nyomorgatod; interesre nagy ufórára pénzedet oztogatod; a' zúkfég miatt zorongók ma ajtódon udvarolnak, azoknak dérrrel dúrral, ízetlenül, kedvetlenül nagy kevélyen egy két zódat alig adod: nem tudod, talám hólnap, vagy azután, vagy a' jövö eftendöben, vagy több vagy kevesebb idővel ezután te is zintén olyan nyomorúlt zégény lehetz: kárvallás, tűz, ellenszég puftítása, vagy egyéb vezedelem minden javaidból ki-fordíthat: mazurrá, zégénnyé lehetz. Így lártuk ezt édes Városunkban nem fok idővel ez előtt: Sokan délig gazdagok valának, frifs házok rakva vala minden jókkal, meg-terítettett bö aftaloknak gazdag ebédgyeket fokan alig végezék, Isten tüze estig porrá tévé öket: fokaknak egy darab kezerek nem maradt, a' kik másokkal jól tenni zoktak vala, más fala árnyéka alá minden javoktól ürezen zorúltanak. Szent Pál Ap: 1Kór. 7: 29, 30. igen zépen tanít erröl a' bizonytalanságról, így írván: *A' kiknek feleségek vagyon, úgy tartsák, mintha nem volna; a' kik vigadnak, mintha nem vigadnának; a' kik véfnek valamit, mintha nem bírnák azt; a' kik e' világgal élnek, mintha nem élnének; mert elmúlik e' világnak ábrázattya.* Bizony nem különbben vagyon, halandó ember, feleséged és édes gyermekid kebeledben, és minden javaid házadban nem különbben vannak, mintha a' tenyereden tartanál egy madarat, 's nem tudod, mikor repül-el a' kezedröl: úgy nem tudod, mellyik óra zakaft-el mindenedtöl: *Zób 1: Illyen a' gazdagságnak bizonytalansága! Azért mondgya Salamon-is, Péld. 27: 1. Ne ditsekedgyél a' hólnapi napról; mert nem tudod, mit hoz a' nap te reád.*

Másodszor: Bizonytalan a' gazdagságnak bírása. Mert ha valaki zintén egéz életében állandóképen birta-is világi javait, örökségeit, földi gazdagságát, és kíntsét; de hóltá után nem tudgya, kié lézen. Az Isten, és a' természet, ama' nagy *storgéval*, magzatokhoz való ki-mondhatatlan nagy zeretettel együtt az Atyáknak és az Anyáknak zivekbe azt-is belé oltotta; hogy, a' mint z. Pál zól 2Kór. 12: 14. *kíntsét gyűjtsenek magzattyoknak, zorgalmatoskodgyanak ö érettek; hogy midön ök, Atyák, Anyák el-halnak, el-mennek ez életből; az ö hóltok után-is jól légyen az ö maradékoknak dolgok; fiok, leányok, édes attyokfiak oztozzanak világi fáradságoknak hafnával: nints olly boldond, a' ki e' világon való életében erre nem igyekeznék, azt mondgya z. Dávid, Sölt. 49: 11, 12. De koránt sem úgy telik bé gyakorta a' Gazdagoknak kívánságok; túl nézik fokzör a' fiak, leányok, mikor*

Attyok 's Anyok javaival idegenek töltöznek. Világi emberek, a' miért most futtok, fáradtok, orczátok verétékével a' mit ökve rak-
tok, a' miért gyötritek lelketeket; ha holtotok után koporsótokból
láthatnátok, hogy a' kit gyűlöltetek, és életetekben ellenfégték volt,
azoké lézen, ök élnek azokból frissen, bóldogúl, magokat hizlalják
azokból: *Jób. 27: 16, 17. Péld. 13: 22.* Nem tudom, mit mondanátok?
Erről a' nagy bizonytalanságról panaszolkodik Dávid Király, Sólt. 39:
4. 6, 7. *Bizonyára merő bijába-valóság minden ember, miglen él-is: Bi-
zonyára mint az árnyék, úgy jár az ember: Bizonyára tsak bijában for-
galmatoskodik: rakásra gyűjt; de nem tudja, kitsoda éli-el azokat.*
Hármas Bizonyal erősíti a' Ézent Király ezt az igazságot: *Bizonyára,
Bizonyára, Bizonyára bizonytalan e' világi gazdagság!*

Hát kiben kell e' világi gazdag Embereknek reménfégeket vet-
ni, azt-is meg-taníttya az Apostol: *Hanem vessék reménségeket az
Élő Istenben, a' ki bőségesen meg-ád minékünk mindeneket a' mi táplálta-
tásunkra. Élő Istennek, gyakorta mondgya a' tökéletes Irás az Istent:*
(: most É Irás bizonyoságit nem hozok elő:) *Élő az Isten; mert magá-
tól és magában vagyon az Istennek élete: Ján. 5: 26. De Élő az Isten
azért-is, mert nála vagyon az életnek kút-feje, Sólt. 36: 10. és minde-
nek: de főképen a' lélek, mind e' világ zerint, mind az örök életre
nézve, az Istenben él, és az Istenben vagyon: Tsel. 17: 27, 28.* Ebben az
Élő Istenben parantsolja azért az Apostol, hogy a' gazdag Emberek
reménfégeket vessék: az Apostolok magok-is ebben az *Élő Istenben* ve-
tették reménfégeket épen spitzzen álló veszedelmes nyomorúságokbā:
2Kór 1: 9, 10. így Éólnak: *Sőt magunk magunkban-is ugyan el-vegeztük
vala, hogy meg kellene halnunk; hogy ne biznánk magunkban: hanem az
Istenben, ki a' halottakat fel-támaszttya, és a' ki ilyen nagy halálból min-
ket meg-fabadított és meg-fabadit; kiben vagyon reménségünk, hogy ez
után-is meg-fabadítunk.*

Miért vessék pedig reménfégeket az *Élő Istenben*, annak-is az A-
postol fontos okár adgya: mert ő Felfége bőséggel meg-ád minékünk
mindeneket a' mi tápláltatásunkra. Nem világosítom ezt egyébbel,
hanem Urunk Jésus tanításával és Ézent befédivel: *Luk 12: 13, 14, 15.*
Egy veszedő-atyafiú Idvezitönkhöz mégyen, kérvén ő Felféget, hogy
az ő atyafiával oštoztassa-meg ötet. Ennek alkalmatosságával Id-
vezitönk a' környüle álló fokaságot így ínti: *Meg-lásfátok, el-távvoz-
tasátok a' telhetetlenséget; mert ha büvölködnek-is valakinek az ő gaz-
dagsági, nem azokból vagyon annak az ő élete.* *Ugy vagyon; nezzé-
tek-meg*

rek-meg ama' sok kólikás, közhvényes, béle büzhött, sár-penész gazdag, dús, főlvény világ fiait; annyi sok jót, kintset adott az Isten nékiek, hogyha egyebet nem ennének-is, tsak a' pénzeket, kalánnal hordhatnák; még-is egy jó izü falat tyok, ételek, italok, gazdag konyháokról, tele pintzéjkből nintsen; frífs lágy puha ágyokban tsendes álmod nem talál; drága köntösöknek melegét nem érezvén, ökve-sugorodva fáznak a' melegben-is: *Mikeás, 6:12-15. Hagg.1:5,6.* fővárog-nak, vesztegerik a' világ széplégeit. Miért vagyon ez? Azért, mert nem az ő gazdagságokból vagyon az ő életeknek tápláltatások; az Isten az, a' ki mindenekeket meg-ád a' mi tápláltatásunkra; álmunknak tsendességét; ételünknek, italunknak fájunkban jó ízít; testünknek erejét ő adgya-meg. Ebben az Élő Istenben vessd azért világ kerint gazdag Ember a' te reménfégedet; nem világi bizonytalan, rosdára, molyra, rothadásra menendő gazdagságidban.

A' melly jó dolgokat pedig, mint meg annyi *virtusokat*, e' világi Gazdagoknak keretni és tselekedni kell, a' 18. és 19. versekben téretnek-ki: lássuk azokat-is, rövideden.

Azoknak, a' kik e' világon gazdagok, meg-mondgyad: Elsőben, *Hogy egyebekkel jól tegyenek.* Az eredet kerint való fent Betünek ereje azt tezi, hogy a' Gazdagok jó hírü nevü, tisztességes életü emberek legyenek az emberi külső társaságban, és az Ekklesiában; mindenekehez legyenek emberfégesek; másokat örömeft segélljenek azokból a' jókból, mellyeket vötteenek Isten irgalmasságából. De azt-is tezi egykersmind a' fent Betü, hogy házontalan, rosz, gaz dolgokban ne töltsek az életnek drága meg-bersülhetetlen idejét; hanem *realis*, jó, tisztességes dolgokban foglalják magokat. Rút dolog az, Ember, ha jó Istened földi jókkal keretett, még-is ha tsak a' hasad az Istened, efem ízom ember vagy; korszka, kártya, táncz, házontalan *conversazio*, gaz, kemét, vagy sovány sobrakság, *sordities* foglalta-el napjaidat. De ha meg nyomott ítélet, fontos dolgok, tisztességes munkák, az emberek között jó *meritum*, érdemlett jó hir név ékesíti életedet gazdag Ember; *drágább* ez még a' drága kenetnél-is, *kívánatosabb* még az aranynál és ezüstnél-is: Pél. 22:1.

Másodkor: Hogy gazdagok legyenek jó-tselekedetekben. Mitsoda a' jó-tselekedet, azt tudgyuk: t ill. az Istennek fent, tífeta, és igen igaz Törvényének és Évangyéliomának régulája kerint, pénitentziát tartó tífeta ízből és lelkünk engedelmisségéből Istenünk ditsöítésére, felebarátunk javára 's idvefségére tselekedett fent munka. Illyen munka,

munka, Istenünket és felebarátunkat *Én-mutatás nélkül Éntül fe-*
retni; Istenünk országának terjedésén, felebarátunk javán, előmene-
telén *Ézerettel örülni*; *nem irigykedni*; az ellenkező dolgokat béké-
vel, tsendesen *tünni*; *alázatosnak, mértékletesnek, irgalmasnak, alamis-*
nálkodónak lenni; *Éüntelen imádkozni*. Egy *Éóval*, a' mit naponként
Istenednek *Ént* igéjéből tanúl, a' te mennyei Atyádnak akarattját
a' *Érint* tselekedni. Ezeket Pál Apostol *Lélekek gyümölteinek* ne-
vezte: *Gal. 5: 22.*

Azt kívánnya pedig az Apostol a' *Gazdagoktól*, hogy ezekben
gazdagok legyenek; az-az, *büvölködgyenek* azokkal: *Éoros markú* ne
légy *gazdag Ember* ezekben; hanem, ha a' te jó Istened maga javaiból
világ *Érint* gazdaggá tött, *gazdagítsad* te-is *lelket* Istened örömé-
re és *dotsítésére*, magad *örökké-való boldogságára* a' jó-tselekedetek-
ben. Melly nyomorúlt az olyan világ *Érint* *gazdag Ember*, a' ki e'
világi jókban *gazdag lévén*, az Istenben pedig *nem gazdag*; *Idvezítő*
Jéfusunk hathatóson meg-tanította, egy *negédes*, magának *hízelkedő*
gazdag Embernek példájában, *Luk. 12: 19-21.* *Lelkének* ez azt mond-
gya vala: *Nyugodgyál, egyél, igyál, játkodgyál, gyönyörködgyél* *óh én*
lelkem! *mert fok éktendöre el-tött javaid vannak.* A' mennyei *Éózat*
néki azt feleli: *Bolond, ez éjjel meg-kivánnják a' te lelkedet te töled!*
a' mellyeket pedig gyüjtöttél, kijéi léznek? Ezt pedig ezzel fejezi bé
Urunk: *Igy vagyon dolgoz annak, a' ki magának kintset takar, az Isten-*
ben pedig nem gazdag. Egy *Tábitha* nevű, *Joppé Városbéli tisztességes*
özvegy AÉzonyt pedig ezzel *dotsér-meg Ént* *Lukáts Ap: Tsel. 9: 36.*
hogy *jó-tselekedetekkel és alamisfnákkal gazdag volt.* Azért az Isten
például-is tötte-ki *ötet* az *Ekklesiában*, hogy *Ézerette* *ötet* *ö Felfége*;
és mind azokat, kik az *ö példáját követik*, *Ézereti*: *mert* *ötet* a' *halál-*
ból Péter által fel-is támaztotta.

HarmadÉor: Azt kívánnya a' *Gazdagoktól*, *Hogy hajlandók le-*
gyenek az adakozásra, alamisfnálkodásra; *örömezt segélljék* a' *Éegé-*
nyeket, Éükölködöket. *KereÉtyén ember* *tudd-meg* azt, *nem tsak*
akkor öztogatÉ alamisfnát, mikor a' *házanként kolduló Éegénynek* egy
darab kenyeret adÉ, vagy egy *pénzt*, egy *pólturát*; vagy mikor az
Isten *Háza*, *Temploma* előtt a' *Éegényeket*, vagy *kegyes Ekklesiádat*
segíted; mint ama' két *fillérben mindenét* a' *Templom* *perhelyébe ki-*
adó Éegény özvegy AÉzony: Luk. 21: 1-4. Hanem akkor-is, *kereÉtyén*
ember, *alamisfnát öztogatÉ* a' te Istened előtt, mikor ama' *Éegénye-*
ket, kik a' *koldúlást nem tselekeÉik*; (mert ha *koldúl*ni *indúlnának-is*,

egyebet

egyebet pironगतó beéédnél nem nyernének; és ilyen éóknál, mit koldúlé, mit járé, úgymond, atyámhá házanként? hízem ép kéz láb, jó erós ember vagy, miért nem mégy napi-émra?) Ha, mondom, az ilyen fégeny Ember el-mégyen hozzád, és azt mondgya, Uram emlékezzél-meg arról, hogy én-is abból a' foldból való vagyok, a' ki-ből te; azon Isten teremtett engemet-is, a' ki édes Uram tégedet; az a' éabados Ur engemet a' porban, a' fégenyféghben hagyott, tenéked eleget adott; ihol látod, mezítelen vagyok; feleségem, gyermekim nyomorúlt házamban hidegben ruhátalanúl, éhen vannak; éánny-meg édes Uram éükféghben, adgy nyomorúságomban költsön ha pénzt, ha egyebet, bizony meg-fizetem, vagy meg-éolgalok érte: Es te adé neki. Én azt mondom kerefétyén ember, hogy alamisnát adtál neki; ha meg-fizeti-is idővel, a' mit neki költsön adtál vólt. Miért? mert az a' fégeny úgy vótte te töled a' költsön adott jó-téte-ményt, mint alamisnát, és Isten fizésével közönte-meg tenéked. Sőt én azt mondom, hogy az ilyen kerefétyén, Istenféló fégeny ember-rel való jó-téte-mény, gyakorta nagyobb, és Isten előtt kedvesebb ala-misna, mint amaz úttát rovó, városenként fékerekén alá 's fel járó hitván, tsalárd, rozé, kényes koldúsoknak segítése: mert azok közórt fok álnok tsalárdok vannak. De légyen bár Istenféló a' koldús, a' ki házanként jár; még ennek adott alamisnánál-is nagyobb ama' fége-nyekkel való irgalmasság tétel: mert az alamisnára méltó koldús mind addig sív, rív, jár kél alá 's fél, a' míg eleget adnak neki: de ama' nyomorúlt meg-éükült ember, házánál, éállásán meg-vonnya magát, 's nagyobb éükfégh közórt nyomorog, mint a' koldús. Az ilyen nyomorúlttal való jó-téte-ményt dítséri az Isten: Ésa. 58: 6-10. Jób Pát-riárka pedig azt mondgya maga felől, 29. résznek 12.13. v. Én a' kiáltó fégenyt meg-éabadítom vala, az ár-vát-is, és a' kinek semmi segítóje nem vala. A' vesédelemben meg-tartatott fégenynek áldása jó vala én reám: és az özvegynek sívét meg-vigasztalom vala.

Ez az igaz, Istennek tetéó alamisna.

Azt hadgya pedig az Apostol a' Gazdagoknak, hogy erre az alamisnálkodásra hajlandók legyenek, örömeft tselekedgyék, ne von-tatva, ímmel ámmal halogatván a' fégenyt időrül időre, ím ekkor avagy amakkor tselekezem: ha ma kér a' fégeny, és kezédben va-gyon a' segítségre való teherség; ha lehet, ne halogafd hólnapra, an-nál inkább tovább való időre a' fégenyen való könyörületességet. En-nek az intésnek a' éent Pál másutt okát-is adgya: Sid. 13: 16. A' jó-

teteményről, és marhátoknak mással való közléséről el ne felejtkezzenek: Miért? mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten. Másutt pedig, 1 Kór. 9: 6, 7. azt mondgya ugyan ezen Apostol az alamisnálkodásra való hajlandóságról: *A ki fűkөн véт, fűkөн is arat; a' ki бөven véт, бөven is arat: kiki azért úgy tselekedgyen, a' mint el-gondolta szívében; nem komoruságból, vagy kiferítésből.* Miért? mert az örömeit adakozót fereti az Isten.

Szűkfég még-is egy kevesé itt meg-állapodnunk; hadd mutassam-meg azt tinéctek kerefьtyén Gazdagok, hogy bizony valóban fűkűféges dolgok az ez életben, hogy irgalmasok és alamisnálkodók legyetek. Nem mondok fokat. Gondoljátok-meg azt, *Elsöben:* Hogy a' mivel e' világon birtok, nem tiétek; az Istené az: Istené, gazdag Ember, ezüstöd, aranyad, pénzed, józágod, házad, búzád, borod, kenyered, és mindened valamid vagyon. Te tsak Sáfár, *Dispensator*, Gondviseelő és Számtartó vagy azokon; ha azokat a' *Bátra költöd*, ha vesztegeted torkodra, buja kívánságidra, bizony az Isten józágával élz vízfű: *Hóf. 2: 7, 8.* Ha pedig irgalmas adakozó vagy a' te jó Istened józágából, és a' te irgalmas Istenednek fegényit az Isten marhájából segited; *kölsönt, söt mintegy interestet fizetk és adk-bé a' tegedet irgalmason meg-áldó kegyes Istenednek:* Péld. 19: 17. és azt a' jó-teteményt irgalmason vízfűa fizeti tenéked az Isten. Minthogy azért ilyen sáfár és fámadó fcolga vagy az Isten józágában, tudd-meg, el-jö az idő, a' mikor meg-kérdenek és reá fcorítanak; *Redde rationem villicationis, dispensationis tuae: Adgy fámot a' te majorkodó sáfárságodról:* Ha irgalmas vóltál, irgalmas itéletet találk; ha pedig tsak fáz pénzért-is meg-ragadván fojtogattad fcolga-társadat, tudd-meg, vagyon hóhér a' ki kinozzon; vagyon külsö fetétségnek tömlö-tze, a' hol irgalmasság nélkül lefen gyötrelmed, sívásod, rívásod, és fogaidnak tsikorgatása: Mát. 18: 20--35.

Másodfór: Azt-is gondoljátok-meg; Hogy lehetetlen dolog ezen a' világon minden rékьben és czikkelyben igazán gazdagúlni a' gazdag Embernek. Légy Isten-féle ember, igyekezzél igazán gazdagúlni; tsak lehetetlen, hogy egy kis álnokság valaha, vagy *interes*, usora, egy kis erőfak keresményedhez nem ragadott vólна: leg-alább a' világi fczorgalmatosságot lehetetlen, hogy úgy el-kerülhetted vólна, hogy a' miátt fokfcor azt ne múlattad vólна-cl, a' mivel Istenednek igen fcorossan tartoztál vólна: úgy hogy igaz az, a' mit Urunk mondott a' gazdagság felöl, hogy az tsak *hamis tsalárd Mammon*: Luk. 16: 9.

16. 9. nem tsak azért, hogy e' világi gazdagság tsalárd, álnok, el-múlandó; hanem azért is, hogy lehetetlen e' világon minden *punctum*ban igazán gazdagúlni: Ezt gondold már meg Isten-féle világi gazdag Ember, mi által *expialod*, tisztítod ki keresményedből a' hamisságot; mi által *zentelheted* meg világi javaidat. Én azt mondom, hogy semmi által közelebb nem, mint az irgalmas alamisnálkodás által. Nem élok *zent* Iráson kívül. Ama' vérzőpó, erőszakos, puftító Királynak, Nabukodonozornak reája következő rettenetes ítéletit meg-jelenti az Isten. Daniel annak az ítéletnek el-távoztatására, és az ő fok erőszakkal húzott-vont jókkal meg-rakott fertelmes házának meg-tisztítására, ilyen tanátsot ad a' Királynak: Dan. 4: 24. *Az én tanátsom tessék mostan tenéked, óh Király! és a' te vétkeidet igazsággal rontsd-el; vagy a' mint németlyek a' betűt fordítyák, váltsd-meg, és a' te hamisságodat fehérszékhez való irgalmassággal; imé léfen orvossága a' te vétkeidnek.* Hallod, Daniel Proféta arra tanítyta a' kegyetlen pogányt, hogyha ő erőszakos, puftító, hamis, Istentelen ember volna-is, még is az ő fok erőszakos hamisságit az irgalmas alamisnálkodással el-ronthattya, és mintegy fel-válthattya.

Itt pedig úgy ne gondolkozzál, mintha az alamisnálkodás által érdem *zerint* érdemlenéd büneidnek bösánattyát, és az örök életet; mert ez mind a' mi egész idvességünkkel együtt tsak az egy Jésus Chrístusnak vére hullásának *zent* érdemén áll. És gondold jól meg, hogy semmi olyan dolgod ember nem lehet, mellyel érdemelhetnéd Istenedtől érdem *zerint* az örök életet. Ugyan-is gondold jól meg ezt, hogyha valami dolggal érdemelhetnéd Istentől az örök életet és büneidnek bösánattyát, a' *Martyromság* volna az; mikor véred kiomlásával és keserves halállal, kinaiddal petsétled-meg Idvezítő Chrístusodhoz, és dicsőséges idvezítő hitedhez, vállásodhoz való állhatatos hűségedet; *extremum* ez, leg-nagyobb *áldozatod* a' te jó-tselekedetid között, a' mellynél nagyobb nem ked veskedhetél a' te jó Istenednek: *Filip. 2: 12 2Tim. 4: 6.* de halld-meg még is, mit mond a' *zent* Pál Apostol a' Chrístus Jésusért való *zenvedések és martyromság* felöl, Róm. 8: 18. *Azt bizonyjal mondom, hogy a' mellyeket mostan *zenvedünk*, nem hasonlítandók a' dicsőséghez, mellynékünk meg-jelentetik.* Még a' Chrístus nevéért való *zenvedése*-is a' *zenteknek*, a' *martyromság*-is, nem hogy érdem *zerint* meg-érdemlené az örök életnek meg-jelenendő dicsőségét; de még tsak nem-is hasonlítottatik *özve*, nem vetheted *özve* e' *kettőt*: hát mit gondolj ember, ha a' saját véreden meg-nem veheted

heted mennyorúgót, el-veendő pénzeden, javaidon meg-veheted-é? Ha éz eztendőt élnél e' világon, soha nem vétkeznél-is, mindenkor tsak jót-tselekednél, ha mindenedet a' ézegényekre költenéd is; ez az ideig-való élet és világi javaid nem hasonlítottathatnak, azt mondgya az Apostol, a' meg-jelenendő ditsőséghez; mert ez a' ditsőség örökké-való; világi életed pedig, akarmint bővölködgyék jó-tselekedettedel, tsak ideig-való. Ha egy fontba veted e' kettőt, nem nyomja-meg a' éz-ezerekből álló alamisna-is annak a' ditsőségnek és az örökké-való bódogságnak nagy terbét. *Ti is ha mind azokat meg-tseleke dénditek-is, a' melyek néktek parantsoltattak, mondgyátok; Ha fontalan folgák vagyunk; mert a' mit kellett tselekednünk, azt tselekedtük,* Urunk Jésus igaz éavai; Luk. 17: 10.

Mindazonáltal úgy ne gondolkozzatok Kerefétyének; hogy ha fontalan vólna az irgalmas alamifnákodás, és ézegényekkel való jó témény; mert annak az Isten az ő irgalmas könyörületességéből ígertetet tött, hogy a' ki irgalmasságot tselekefik e' világon, irgalmasságot nyer ő-is ama' nagy napon: Máth. 5: 7. de az Isten irgalmasságának kegyelmességéből vagyon ez, nem az ember érdeméből. Urunk Jésus lépen tanított erről, Luk. 16, 9. *Mondom néktek, ferezzetek magatoknak jóakarókat a' hamis Mammonból, vagy gazdagságból: hogy mikor el-fogyatkoztok, fogadgyanak-bé titeket az örök bajlékokba.* Oh Emberek! mikor jól téztek a' ézegényekkel, alamifnáttokkal tápláljátok a' éfűkölködöket, 's ki-mégyen a' ézegény ajtótokon, az egekre emeli lelkét, úgy közöni alamifnádat; *Uram fizese-meg ennek az embernek, áldd-meg jártában, költében; a' hol egy baj-fála el-esik, egy teteme nyugofik, légyen áldott még a' föld-is!* vaj-mi sokat nyom ez az irgalmas Isten előtt.

Ezt-is ézetekbe végyétek: Hogy sem édes Idvezitönknek tsak éintén most említett éava, sem Daniel Profétának feljebb elő-hozott idvefséges tanátsa né arra való, hogy valaki tsak húzzon, vonyon, prédáljon, erőszakon nyomorítson, sok kegyetlen irgalmatlan usorával *interessel* éaporítsa jófágát, és azután vessen mint egy az Isten zeme közzé azokból valamit, és fordítson a' ézegénynek alamifnájára; és azt gondolja, hogy immár jó rendben vagyon minden dolga; nem ez az úttya az Isten előtt kedves alamifnának, hanem ha ézedbe veded, hogy húzott, vont, erőzakkal gyült jó vagyon házadban, éakaéd-ki azt, mint *átkot*, tíztítsd-ki; és ha lehet add vízfá annak, vagy annak maradékának a' kit meg-nyomorítottál: és azután, a' mi igaz munkád, fá-ratásá-

rattságod, kereseted által gyült, adgy abból a' Fegénynek alamisnát. Záchausnak, erőszakos, húzó vonó Publikánusok Fejedelmének példája tanittya ezt: Luk. 19: 1-9. azt mondgya ez a' Christusnak: *Uram, ha valakitől valamit erőfakkal, vagy parvarkodással el-vöttem, négyannyit adok helyébe; és azon kívül, a' mit igazán magamnak kerestem, minden jóÉagomnak felét a' Fegényeknek alamisnában adom.* Urunk Jé-sustól azért nagy ditséretet és vigasztalást-is nyere, ezt mondván ő Felfége a' fokaságnak: *Ma lött idvessége ennek a' háznak; mivelhogy ő-is az Ábrabánnak fia.* Az utolsó napon-is az ilyen irgalmasságuak tselekedetit ditséri-meg a' földnek igaz Birája: Mát. 25.

Negyedik dolog, mellyet az Apostol parantsol a' Gazdagoknak, ez: *Hogy legyenek bajlandók egyebekkel való nyájaskodásra.* A' világi gazdagság gyakorta az embereket igen kényesekké és *præcisisták*ká tézi, és más emberféges emberek tisztelléges *conversatio*ojoktól magokat el-vonókká Éoktak lenni a' Gazdagok; és, kivált az alsóbb és fegényebb rendekhez, keményekké, durczásokká, és embertelenekké. Azért azt kívánnya tölök az Apostol, hogy ilyenek ne legyenek; hanem tisztességes *civilis conversatio*ra még az alább-valókhöz-is magokat le-botsátsák, és jó kedvű, s tisztességesen nyájaskodó emberféges emberek legyenek. Urunk Jésus erről igen szép régulat ad: Luk. 14: 11-14. *Minden, valaki magát fel-magaftalja, meg-aláztatik; a' ki magát megalázza, fel-magaftaltatik.* Mikor pedig ebédet, vagy vatsorát készítef, ne híjjad barátodat, se atyádfiait, se rokonodat, se gazdag komfédidat, hogy ők visszontag téged híjjanak; és ilyen módon a' jó-tétemény meg-fizet-fésék. Hanem mikor lakodalmat készítef, híjjad a' fegényeket, tsónkákat, bonkákat, sántákat, vakokat. És bódlog léféf, mivelhogy nem fizethetik meg tenéked a' jó-téteményt; mert meg-fizetik tenéked az igazaknak fel-támadásoknak idején.

Ötödik tiszteket a' világi Gazdagoknak a' 19. versben tötte-ki az Apostol; a' melly ez: Hogy az ő utolsó végekre, és mennyei örökké-való bódogságokra Éorgalmatosan gondot viseljenek. Ilyen Éókkal tötte-ki az Apostol: *Hogy mintegy kintset ferezzenek magoknak, jóvendőre való jó fundámentomot; hogy el-vegyék az örök életet.* Értelme rövideden ez: Azzal meg ne elégedgyenek, hogy világ Éerint elég bódlogok és gazdagok; hanem a' más világ-béli bódogság felöl-is Éorgalmatosok legyenek: hogy mikor e' jelen-való világi bódlog életek-ből ki-költöznek, bódogtalan örökké-való fegénylégre ne jussanak. Ezt pedig így érhetik-el, ha amaz egyetlen-egy meg-mozdúlhatatlan idvességnek köziklájára, mint erős fundámentomra, lelkeket fel-építik, és jó.

és jó-eleve arra által-költöztetik: és azon a *fundamentomon* nem valami állhatatlan gazt, *fényt, falmát, pozdorját*; az-az, világi forgalmatosságot és hijában valóságot: hanem az igaz hitnek, és az Isten fent-rint való jó-tselekedeteknek tizta *ezüst és arany kintset rakják*, mellyet az utolsó ítéletnek *próbáló tüze-is meg ne eméskibessen*; melly őket örökké a' másik életben-is gazdagokká tegye: *1 Kór. 3: 11-15.* a' mint ugyan ezen Apostol maga elméjét világosan adgya-ki. Urunk Jézus-is így tanított, *Mát. 6: 19-21.* *Ne gyűjtsetek magatoknak kintset e' földön, hol a' rosda és a' moly meg-emésküti, és a' hol a' lopók ki-ásfák és el-lopják. Hanem gyűjtsetek magatoknak kintset mennyországban, holott sem a' rosda, sem a' moly meg nem emésküti, és a' hol a' lopók ki nem ásák, sem el nem lopják; mert a' holott vagyon a' ti kintsetek, ott léfén a' ti fivetek-is.* Eddig a' Magyarázat: a' Tudományt fel-tézem.

T U D O M Á N Y.

Abból ugyan nem következik tsak magából, hogyha valaki e' jelen-való világban gazdag és bődlog életet él, hogy a' másik világon-is gazdag és bődlog léfén: Mindazáltal nem gátolja és nem ronttya-el az Istent félo, ferevő, igaz és irtalmas lelkü gazdag Embereknek örökké-való, ditsőséges menyerei bődlogságokat, e' világi bődlogság és gazdagság.

Hogy világosabb légyen ez a' Tudomány, és mindnyájan, a' kik jelen vagytok e' irtalmas háznál, könnyebben meg-értbessétek; Négy dolgokra figyelmezzetek: mellyeket én-is világosan tézek-ki.

Elsőben, ezt tézem-fel: Tsak azért, hogy valaki e' világon fegény Ember, nem idvezül. Hogy koldús, fegény, nyomorúlt, éhező, fükölködő vagy, nem következik tsak abból, hogy a' más világon-is fegény nem lehet, és hogy bődlog léf. Mert ha a' fegénység mellett gonoz, istentelen, tsalárd, álnok, istenedet nem félo ember vagy; *pauper sceleratus*, bizony te-is fentén úgy *fel-emelheted pokolban feneidet*, mint a' Gazdag ember. A' fegénység magában fenkit nem idvezít: *Felen. 6: 14-17.* A' *szolgák* fentén úgy állanak az Itélo Biró előtt, mint a' *Királyok, Fejedelmek, Hadnagyok, és Hatalmasok*; a' *Szegények* fentén úgy, mint a' *Gazdagok*: És együtt egyaránt mondgyák a' közikláknak és hegyeknek; *És fitek mi reánk, rejtsetek-el minket annak fene előtt, a' ki a' fékben ül, és a' Báránynak haragjától!* mert el-jött az ő haragjának ama' nagy napja: és ki maradhat-meg ő elötte? *Ama' czondorlott, lakodalmi köntös nélkül lévő sánta, nyomorék, koldús fegény embert, nem menté-meg az ő fegénysége, hogy kezei 's lábai öfve ne kötterné-*
nek,

nek, és ne vettetnék a' külső *setéségre*; a' hol *vagyon sívás, rívás, és főgoknak tsikorgatása*: Mát. 22: 11-13.

Másodszor, azt mondom: *Az-is nem következik, hogy ha valaki fegény e' világon, a' más világon-is mind örökké tsak fegény legyen, és ne leheffen bődög.* A' mennyeknek orfágábá mind örökké bődög lehet, a' ki nyomorúlt, el-vettetett fegény vóltál e' világon: *Éúrben, botskorban víselted a' napnak hévlegét életedben; de a' mellett Istenfélő, Christusban hívő, jó-tselekedetekben gyönyörködő fegény Ember vóltál; tsak azért a' te e' világon való fegénységédért, ki nem reketé a' bődög Istennek ditsőséges orfágából.* Sok bárfony suba ég pokolban, mikor az itlenfélő Éúrös Ember nyugozik mennyorfágban. *Lázár el-vertetett vala, a' morsalék sem adatik vala néki a' Gazdag a'ftaláról: fekélyit ki kötöztesse, nem vala; hanem az ebek mennek-el, és azok nyalogattják.* De halld-meg, mit mond az Ur Jépus Éájából ki-jött Éent pelda-bezéd felőle, Luk. 16: 22. *Lön pedig, hogy meg-bála a' koldús, és viteték az Angyaloktól az Ábrahám kebelébe.*

Harmadszor, azt-is fel-tézem ebben a' tudományban: *Tsak azért, hogy valaki gazdag e' világon, nem következik, hogy a' más világon-is gazdag legyen.* Gazdag ember vala, a' kit Urunk pelda-bezédben béhoz a' mindgyárt említett Luk. 16: 19. *Ölözök vala mindennap bárfonyba és biborba, mindennapon vígan lakik vala: mint lön halála után dolga, azt is meg-mondgya Urunk! meg-bála a' Gazdag, pompáson Uri módon teste el-temettetik; de óh nyomorúlt lelke hol van? Pokolban a' nagy kinok között emeli-fel femeit: úgy hogy Ábrahámot távul látván, és kebelében a' meg-bődögíttatott koldús Lázárt, azt kívánja, hogy bottsáttásék-el a' Lázár, hogy mártsa az ő ujjának a' végét a' vízbe, hogy bár tsak egy tsep vizet tseppentsen, hogy, úgy-mond, hívesítse-meg az én nyelvemet, mert gyötrettetem ez lángban!* (ezeket úgy tötte-fel Urunk, a' mint pelda-bezéd által való tanításához illik.) De tsak ez a' válaí ícá: *Fiam emlekezzél-meg róla, hogy te a' te javaidat el-vótted a' te életedben, hasonlatosképen Lázár-is az ő nyavalyáit; mostan ez víga'ftaltatik, te pedig gyötrettetel.* Világi javaidon, bődögágodon túl vagy jó gazdag Ember, mihelyt lelked testéből ki-megyén, minden ditsőséged tsak por és hamu mindjárt azon Éempilantásban: *Sólt. 146: 3, 4. a' már el-tölt és el-folyt életedben használhatnak azok; pokol kínnyától pedig e' világ kintse sem Éabadíthat-meg, és attól hogy rothadást ne láls: Sólt. 149: 7-11.* Nem-is tsuda ez: *Mert, a' mint É. Pál Apostol 1Tim. 6: 9-11 taníttya, A' kik megakarnak gazdagúlni, esnek kísértetbe és törbe, és sok balgatag és káros*

kivánságokba, mellyek bé-mérik az embert a' halálos veszedelembé; mert minden gonofságnak gyökere a' pénznek fereleme; mellyet némellyek a' kik kívántak, el-tévelyedtek a' hittől, és ő magokat által-fegezték sok gondokkal. Azért a' Ént Apostol ezt az intést-is utánna tézi: Te pedig, óh Isten embere, ezeket el-távoztassad!

Negyedik dolog e' fel-tött Tudományban ez: Hogyha mindaz-által a' gazdag Ember ezen a' világon az Istenben-is és a' jó-tselekedetekben gazdag, az ő világi gazdagsága el-nem rontrya a' más életben következő meg-bóldogittatását. Gazdag leheté istenfelő ember mind örökké, ha e' világon gazdag vóltál-is, tsak tartsd-meg azokat a' dolgokat, mellyeket az Apostol e' Ént tanításában elődbe adott. Ábrahám felől azt mondgya az ő szolgája az Eliezer, 1Móf. 24:35. Az Isten az én Uramat az Ábrahámot igen meg-áldotta, annyira hogy igen meg-nevekedett; mert adott néki az Isten juhokat, barmokat, ezüstöt, aranyat, szolgálkat, szolgáló leányokat, tevéket, kamárokat. Gazdag vólt Ábrahám, hasonlóképen Isák és Jákób; még-is azért, hogy igen gazdag vólt, lehetett minden hívőknek Attya: Róm. 4:11, 12. és Istennek barátjának neveztetetett: Ésa. 41:8. Jakab, 2:23. és hit által keresette, és meg-tsalharatlanúl várhatta mind maga Ábrahám, mind az ő fia Isák, mind unokája a' Jákób azt a' várost, mellynek erős fundamentoma vagyjon, mellynek mestere és teremője az Isten: és kereshették azt a' hazát, mely jobb a' földi hazánál, tudillik mennyeit: azért bóltok után-i nem fégyenli az Isten magát ő Isteneknek hívattatni; az-az, Ábrahám-nak, Isáknak, és Jákóbnak Istenének: 2Móf. 3:6. mert kéfített vala önökiek várost: É Pál tanítása ez-is, Sid. 11:9-16. Tedd ehéz Urunk J: magyarázatját az ő jövendő bóldog feltámadások felől: Mát. 22:31, 32.

Azt ugyan könnyen meg-engedem; hogy gyakorta igen nehez sok gazdag Embernek idvezülni. A' mi Idvezítő Urunkhoz egykor egy magát hányó vető ifjú Gazdag Fariséus mégyen, kifértvén Idvezítőnket nagy kevélyen meg-szólitgya ő Felfégét: Jó Mester, úgymond, mit tselekedgyem, hogy az örök életet el-vegyem? Idvezítőnk reá tekintvén meg-felel néki: Jó barátom, ha a' te magad tselekedeteiből akarék az életre menni, előttd a' törvény, tartsd-meg a' parantsolatokat. Az ísmét Urunknak kevélyen felel: Mellyik parantsolatokat? Idvezítőnk arra; Ezeket: Ne ölj: ne paráználkodgyál: tiszteljed Atyádat, Anyádat: Istenedet tellyes szíből fereffed; Felebarátodat-is, mint fíntén tennén magadat. Ez az egész törvény, ha tudni akarod. Ezekre annál kevélyebben felel Idvezítőnknak: Mivel ezeket az én ifjúságomtól fogva meg-tselekedtem; mitsoda fogyatkozás vagyjon még bennem? Idvezítőnk ugyan

✱

ugyan jobban a' űeme közzé néz akkor ennek az Ifjúnak, és ezt a' kevély embert igen okoson fogja-meg ő Felfűge maga-hitt kérkedű-geben: No jól vagyon, ha meg-tartottad mind ezeket; hadd próbál-jalak-meg én-is, ha úgy vagyon-é a' dolog, a' mint mondod: Láffuk-meg, ha *Istenedet teljesű fűvedbűl fereted* inkább, mint világi javaidat: ihol meg-próbállak ezen; noha *add-el minden marhádát, jófűágodat, és jere köveű engemet.* Ha pedig *felebarátodat-is úgy fereted, mint temen magadat,* ebben-is könnyen meg-próbálhatlak; noha minden el-adott jófűágodnak az árrát *oftogasd a' fűegűyeknek, és kintsed léfen mennyor-fűágban.* Ez az Idvezitűnk vas rostájának próbája világosságra hozá ennek a' maga-hitt Farisűusnak kérkedűgét. Mert az iratik felűle, hogy *ezeket hallvűn az Ifjú, el-mene meg-űomorodva; mert sok jófűága vala.* Idvezitűnk azért az ő Tanitvűnyihoz fűrdűlvűn, azt mondá: *Bizony mondom nektek, hogy a' gazdag Ember nehez-en műgyen-bé menny-orfűágba: könnyebb a' tevűnek (: vagy a' mint némellyek a' űent betűt fordittűyák, a' vastag bajű-kűtűlnek:) által mennie a' tűnek a' fokán, hogy-nem a' Gazdagnak Iűten orfűágába mennie: Mát. 19: 16--24.*

A' világi gazdagság, ha az ember magára igen űorossan nem vi-gűyáz, meg-tsalja a' lelket, és mód nélkül űorgalmatossá tűzi e' világon; hogy az űrokűsebb és jobb lelki dolgoktűl el-vonattalsék. Tsak igaz az, a' mit űoktak mondani, *Quò plus sunt potűe, plus sitiuntur, aqua:* A' vizkűrsűgos ember, és olykor más-is, *mentűl inkább ifűka a' hideg vizet, annál inkább ábittya, és vűle nem telhetik-bé.* Kűz befűd ez: a' melly azt tűzi, hogy e' világi űorgalmatosságban el-merűlt ember, so-ha nem tud bé-tűlni a' világ javával: mint a' tűz, mint a' pokol, soha nem tud *eleget* mondani, (*Pűld. 30: 15, 16.*) tsak nintsent kiált; vége űorgalmatosságának nintsen. Ez a' világi űorgalmatosság pedig azt tűsekkűzi, hogy az űrűk életnek *igűje-is a' lélekben meg-fűjtalsék, mint a' tűvis közzé esűtt mag: Mát. 13: 22.* és *sok vűfedelmes kísűrtetekbe ejti a' lelket, és által fűegezvűn meg-űli. 2 Tim. 6: 9, 10.* Minekokáért maga az Iűten igen bűldogtalannak mondgya sok Gazdagoknak utűlsű vé-geket: *Fűr. 17: 11.* Mint a' fogoly-madár fokot tojik, de nem kűlti-ki; úgy a' ki gazdagsűgot gyűjt, és nem igazán, az ő napjainak kűze-piben el-hadgya azt, és az ő halálának utűlsű óráján bolond léfen. Nem tsuda azért, ha, Urunk mondása űerint, *a' gazdag Ember ne-bezen idvezűl.*

De ezen kivűl az-is meg-vayon; Hogy a' gazdag Ember elsűben lassan lassan kezd a' gazdagsűggal valű gonozűl élűshez; végre oűtűn egűgűen el-fűjűl, és egy gonozű istentelen ember vűlik egykor belűle.

Mikor gazdagúlni kezd sok ember, elsőben könnyen ad költsönt másnak ingyen, semmi fellyül reá-valót nem kíván: mert, úgymond, az Isten ezt nekem ingyen adta, én-is másokkal örömeft jól tézek ebből. Azután láttya a *lucrum*nak, nyereségnek édességét, hozzá kezd oztán ragasztani a költsönhöz egy kis *interest*; mert azt mondgya, hűzem ez kűsiny dolog, ez nem bűn, ez nem ronttya, fojtogattya atyámfiát; egykor végre meg-tekinted, hát egy fertelmes sobrák, szegényeket evő, rágó, eméztő, uforás ember vált belőle, erőszak-tévő, ingyen a szegényeknek veretékét kívánó, annak munkáját szomjúhozó telhetetlen lelkű és kívánságú gonof embernek találod: ilyen tsalárd e' világ szereteti! Nem tsuda azért, ha e' világ szerelmétől meg-tsalatott gazdag Ember nehezen mégyen-bé mennyországba.

De én még-is azt mondom; Hogy a' maga lelkére és örökké-való boldogságára jól vigyázo *gazdag Ember, bé-mégyen a' mennyországba: főt könnyen mégyen-bé.* Sőt azt mondom, könnyebben mégyen-bé az örök életbe, ha szorgalmatos lelke körül az Istenes *gazdag Ember, mint sem a' szegény sükködő.* Meg-világosítom és meg-próbálom: Hány szegénynek a' szájából hallod azt, keresztyén Ember? Ide-is adós vagyok, amoda-is adós; nem tudom, magamnak munkálkodgyam-é életem táplálására, vagy adósságomat rakogatsam-le, a' fejemmel nem vagyok szabad; Istenem szolgálattyára nem érkezem; tsak a' nagy baromi kegyetlen munkában kell foglalatoskodnom: És ez a' panakza a' szegénynek, úgy-is vagyom; láttyuk femeinkkel, éjjet napot egygyé tézen a' szegény Ember; egy hétben egyfzer ha érkezhetik jó Isten szolgálattyára az Isten házában, és a' maga idvességének munkájára. De, nézd-meg ellenben az ő Istenét szerető, maga lelke javát, és örök boldogságát munkálkodó gazdag Embernek életét; jó reggel fel-kél, imádkozik a' maga házában tsendesen, Urunk parantsolattya szerint, *Mát. 6:* az után várja a' közönséges Isteni szolgálatra, a' Templomba egybe-gyűjtő harangfőt, el-mégyen örömeft, Isten előtt több keresztyén atyafiaival imádkozik, Isten igéjét hallgattya és tanulja: onnan haza mégyen, tisztességes dolgaihoz lát; Bibliát olvas; másokkal jól tézen; emberséges emberekkel tisztességesen nyájaskodik; ebédgye, vatsorája tsendes, nyugodalmas; a' napnak hévségét nem hordozza; árnyekben, világi minden jóknak bölégében munkálkodgya lelke boldogságát: úgy hogy míg el-is, mintegy részzerint meñy-országban lévén, Bizony, a' mint szoktak mondani, talpon állva mehet mennyországba,

Mit kell pedig az istenfélő gazdag Embereknek tselekedni többet, hogy könnyen idvezülhessenek ; im a' meg-magyarázott Szent Lecczkében a' Szent Pál Apostol bővön őket meg-tanította.

Légyen elég eddig a' Tanítás.

Szükségesnek itelem kereztényének ezt a' Szent Tanítást alkalmaztatnom ez Urban meg-hólt Atyánkfiára. Nagy sereggel gyűltetek e' firalmas házhoz ; jól-is tőttetek : mert jó dolog a' firalmas háznál minden halandó embernek az ő utolsó végéről meg-emlekezni : *Préd. 7. 2.* Én el-hittem azt, hogy főkan a' kik itt vagytok, azért jöttetek ide, hogy halljátok-meg, mit fog mondanani a' Tanító ennek teste és temetése felett. Én tölem semmi ro'Éőt ne várjatok : ennek a' dolga már Isten előtt vagon ; és amaz Igaz Biróé az ítélet, nem eynim, és nem-is tiétek. Oltalmazzon az Élő Isten attól a' vakmerőségtől, a' mellyben gyönyörködnek némelly emberek : A' kiktől ha azt kérded ; Tudgyák-é ha idvezülnek-é magok, avagy nem ? nem merik mondani, hogy idvezülnek ; hanem azt felelik, hogy Isten tudgya, ha idvezülők-é, vagy nem. De ha azt kérded tőlök : Hát én, a' ki most elöttetek Ézőlok, idvezülők-é, avagy nem ! Arra nagy batorsággal és erős állatással azt felelik, hogy én bizonytal nem idvezülök, hanem egy-átallyában el-kárhozom. Magok idvességét nem tudgyák ; de még meg-átkozzák magokat, és magok átkozásával merik erősíteni, hogy mind én, mind pedig len ti, a' kik hallgatóim vagytok Istenünk Templomában, bizony mind el-kárhozunk. Honnan látták, honnan tudgyák ? hallották-é Istenöt, amaz igaz Biróót, avagy *voltak-é Isten tanátsában ? Róm. 11. 34.* Azt tudom, hogy az Évangéliomnak nyilván-való sententziája ; *A' ki bifen a' Fiúban, annak vagon örök élete ; a' ki pedig nem bifen a' Fiúban, nem láttya az életet, hanem az Istennek haragja marad azon : Ján. 3. 36.* és más helyeken-is. De Isten oltalmazzon attól bennünket, hogy ne hinnénk mi-is az Istennek Idvezítő Szent Fiában. Ha azért igaz az Idvezítő Éava, *A' ki bifen a' Fiúban, annak vagon örök élete ;* bizony nem lehet igaz, hogy mi a' kik hízünk az Idvezítő Fiúban el-kárhozunk. Vakmerő ítélet az ilyen ! *Tudgya Isten kitsodák az öröké ; és az Istennek fundámentonia és pészettye meg-is marad : akarmint ítéljen e' ro'É világ felölünk : 2Tim. 2. 19.* Ne ítélj mást halandó ember *kárbozatra ;* mert nem a' te ítéleted Ézerint lé-ken az utolsó napnak sententziája ; hanem inkább magad lelkére vífelj gondot, *és igyekezzél bé-menni ama' foros kapun, melly vífen az örök életre : Urunk Jéfus intése ez, Luk. 13. 23, 24.* Nem itelem azért én-is ez meg-hólt kereztény Atyánkfiát ; vagon *Birája, a' kinek folgája* volt, az itéli-meg : kinek itélő Ééki elött néki-is meg-kell jelenni ama' nagy napon : *Róm. 14. 10, 11, 12.* Én tölem ro'É Éőt ne-is várjatok felőle.

Ezt elöttetek nyilván és bizonyoson mondhatom ; *Hogy az Isten Éeret-e őtet. Szerette :* mert ho'ÉÉü napokat és fok éztendőket adott néki az élőknek földében. Isten Éereteti, Emberek, a' ho'ÉÉü élet ; mert az Isten a' ho'ÉÉü életü embernek a' pénitentzia tartásra és idvessége munkájára fok napokat és ho'ÉÉü időt ad és enged. Isten e' mi kereztény Atyánkfiának-is fok időt engedett volt ez életben a' pénitentzia tartásra. Szerette még-is őtet az Isten

Isten; mert ötet őrizte, mikor ez az ember hadakban vitézi fegyverével élt, Isten ezt úgy meg-tartotta, hogy fokör jobb és bal keze felől el-húllottanak mellöle, és az ellenség fegyvere meg-eméztette társait; ötet pedig Isten meg-tartotta, és meg-őrizte; hogy illy meg-élemedett idejében tsegedesen a' maga félkében és nyugodalmában állana koporfojába, és tisztességesen menne az ő sírjába. Szerette az Isten: mert sok világi jókkal és szép áldásával vette volt ő Felsője környül az ő életében. De tudom, mikor ezt tölem halljátok, Éivetekben ezt gondoljátok, ha nem mondgyátok-is: Ugy vagyon, azt láttuk magunk-is, hogy Isten sok jókkal Szerette a Jambort; de az a kérdés, ha ő Szerette-é úgy az Istent, a' mint az Isten ötet Szerette? Hallod-é! én-is azt kér-dem töled, és kérd-meg te-is a' magad lelkedet: Ha a' te magad lelke Szereti-é úgy az Istent, a' mint az Isten Szereti a' lelkedet? Az Isten úgy Szerette a' lel-kedet, hogy Szent Fiát-is érette adta; mindennap mint édes Atya úgy táplál: Sőt mit nem tsinal véled a' te Istened naponként, és az örök életre Szent Lel-ke miképen nem készít? ha azért úgy találd magadban, hogy a' te Istenedet Szered annyi mértékben, mint a' te Istened Szeret tégedet; jól vagyon a' do-log; meg-kérdhetéz mást-is ezen dologról. De ha magadban-is fel-találd ezt a' fogyatkozást, hogy Istenedet úgy nem Szeretheted, mint az Isten tégedet; hadgy békét ez illyen kérdésnek; ne firtogass, és ne ítélj mást.

Ez-is meg-volt e' kereztény Atyánkában; hogy sokakkal jól tött; Sük-ségteknek idején sokan közönettel mentetek-ki ebből a' házból; Arra-is tu-dom, azt mondgyátok: Ugy vagyon, elég embernek adott költsön; de így volt, s amúgy volt; meg-fordult a' házna a Jambornak. Halljátok-é? akat-mint volt a' dolog, Sükségetekben bizony csak jól esett; fokör a' fél Város házontalanúl fel-jártatok, senki nem adott; ide gyakrabban kézre jöttetek.

Akarmint volt azért a' dolog ez előtt; Ezt mondhatom: hogy ez előtt negyed nappal ama' házban, a' mint erőtelensége és fúladozási engedték, az ő Idvezítőjéhez erős hittel és buzgó foháskodásokkal az én jelen-lérembe elég-gé ragazkodott; ha sullyos kinnyai miatt néha élőlése el-fogódott-is, avagy csak kezemnek az égre való emelésével ohajtotta édes Idvezítőjét. Nem-is tu-dom én azt emberek meg-határozni, mennyire használjon gyakorta és légyen hathatós, a' léleknek utolsó Sükségében a' Christushoz való ragazkodása. Azt tudom, hogy az Ur Jésus jobbja felől meg-fezítettett vér-Éopó lator tolvajnak sokat használta. Azt tudom, hogy az Isten azzal a' példával nem azt akarta ta-nítani, hogy vakmerőképen életedben el-múlatván a' pénitentziát halálodnak órájára halálézzad; de az-is bizonyos, hogy az Istennek minket halálunkban-is vigasztaló Sz.Lelke nem házontalanúl iratta-meg ezt a' példát É.Lukás által.

Tinéktek pedig elő Emberek tisztetek ez; hogy az illyen Éomorú példával tanuljatok, és készítsétek magatokat utolsó óratokra, vigyázással, jó-zansággal, és imádkozásokkal. Hogy e' világ Szereteti meg-ne tsaljon; Isten-hez tanuljatok ragazkodni. Irgalmasok legyetek: hogy midön ti-is el-fogyat-koztok a' halál által; amaz örökre-való böldeg hajlékba bé-fogadtassatok: Amen.

